

## บทที่ ๓

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรมของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

#### ๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรม ของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม ( Mixed Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ( Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ( Survey Research) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ( Structrue Interview) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีโครงสร้างในการสัมภาษณ์ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ งานกับผู้ให้ข้อมูล หลัก (Key Informants) จำนวน ๖ ด้าน ประกอบด้วย ด้านเมตตากายกรรม ด้านเมตตาวจีกรรม ด้านเมตตามโนกรรม ด้านสาธารณโกศิ ด้านสืลสามิญญตา และด้านทิจฐิสามิญญตา โดยในแต่ละด้านจะสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลัก สราณียธรรม

##### ๓.๑.๑ ศึกษาจากเอกสาร

โดยศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัย นโยบาย ระเบียบ พ้นธกิจ บทความ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรมของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครหอสมุดแห่งชาติ หอสมุดมหาวิทยาลัยอื่นๆ และงานวิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ เอกสาร สำเนาเอกสาร ตำรา งานวิชาการ เป็นต้น เพื่อนำมาประกอบในงานวิจัยให้สมบูรณ์

##### ๓.๑.๒ ศึกษาภาคสนาม

เก็บข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามกับ บุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครโดยเก็บข้อมูลทั้งหมด โดยสอบถามเกี่ยวกับ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักสรา

รายนียธรรมของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๒๒ คน และแบบสอบถามปลายเปิด และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเพิ่มเติม

### ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

#### ๓.๒.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำนวน ๕๕๓ คน <sup>๐</sup>

#### ๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจะทำการสุ่มมาจากประชากรทั้งสิ้นจำนวน ๕๕๓ คน โดยการเปิดตารางของทาโร่ ยามาเน่ ( Taro Yamane) ได้ตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน ๒๒๒ คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพื้นที่ (Cluster sampling) จากทุกพื้นที่ดังนี้

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

| ที่ | โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกอกน้อย | จำนวนประชากร | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง |
|-----|---------------------------------|--------------|--------------------|
| ๑   | โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย          | ๑๑๙          | ๔๘                 |
| ๒   | โรงเรียนสวนอนันต์               | ๖๐           | ๒๔                 |
| ๓   | โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม       | ๑๑๒          | ๔๕                 |
| ๔   | โรงเรียนสตรีวัดระฆัง            | ๘๖           | ๓๕                 |
| ๕   | โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม       | ๙๘           | ๓๙                 |
| ๖   | โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง          | ๗๘           | ๓๑                 |
|     | รวม                             | ๕๕๓          | ๒๒๒                |

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน ๖ คน ประกอบด้วย

๑. นายเทพพร อาจเวทย์ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย

<sup>๐</sup> สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, (วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๔).

๒. นางจริยา มหาเทียร รองผู้อำนวยการ โรงเรียนสวนอนันต์
๓. นายธีรภัทร์ สุวรรณชาติ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม
๔. นายนิพนธ์ อุทก รองผู้อำนวยการ โรงเรียนสตรีวัดระฆัง
๕. นางกอบกุล อุสาโห รองผู้อำนวยการ โรงเรียนมัธยมวัดดุสิตาราม
๖. นายสุระพงศ์ งามสม ผู้อำนวยการ โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง

### ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

#### ก. แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

#### ๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- ๑) ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรมของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - ๒) กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
  - ๓) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
  - ๔) สร้างเครื่องมือการวิจัย
  - ๕) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
  - ๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้ ( Try out) กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability)
  - ๗) นำเครื่องมือที่ได้จากการไปทดลองแจก ( Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน ๓๐ ชุด มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
  - ๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
  - ๙) รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์
- #### ๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended Questionnaire) แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-end Questionnaire) จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรมของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครตามกรอบปัจจัยที่กำหนดไว้ โดยแบ่งแบบสอบถามสำหรับประชาชนออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

**ตอนที่ ๑** คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

**ตอนที่ ๒** คำถามเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรมของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

๕ หมายความว่า มากที่สุด

๔ หมายความว่า มาก

๓ หมายความว่า ปานกลาง

๒ หมายความว่า น้อย

๑ หมายความว่า น้อยที่สุด

**ตอนที่ ๓** ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะใน ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรมของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

#### **ข. แบบสัมภาษณ์**

แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยประเด็นการสัมภาษณ์จำนวน ๓ ตอน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรม ของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

**ตอนที่ ๑** ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

**ตอนที่ ๒** ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรม ของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

**ตอนที่ ๓** ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักสราณียธรรมของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

#### **๓.๓.๓ การหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้**

**๓.๓.๓.๑** หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ครอบคลุม ความถูกต้องของเนื้อหา เพื่อขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ( Content Validity) รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑.) พระมหาสม กลยาโณ, Ph.D. ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา และ  
มานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒.) อาจารย์ ดร.พิเชฐทั้งโต ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์  
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓.) ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะ  
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔.) อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณีต ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะ  
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.) อาจารย์วันชัย สุขตาม ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์  
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งให้  
สมบูรณ์ และนำแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นราย  
ข้อ (Index Objective Congruence : IOC) ซึ่งแต่ละข้อได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง ๐.๖๐ - ๑.๐๐ ทุกข้อ

๓.๓.๓.๒ หาค่าความเชื่อมั่น ( Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตาม  
ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปให้กลุ่มประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐คน ตอบ  
แบบสอบถาม แล้วนำมาหาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ( Cronbach's  
Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่า  
สัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ ๐.๙๔๘๒

๓.๓.๓.๓ นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์  
ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

### ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

#### ก. เชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ คือ แบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวางแผนและปฏิบัติ  
ดังนี้

๑. มีหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย  
เพื่อขออนุญาตเข้าไปทำการเก็บและรวบรวมข้อมูลของแต่ละ โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย  
กรุงเทพมหานคร

๒. ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามวันและเวลาที่กำหนด

๓. ชี้แจงจุดประสงค์ที่ทำการวิจัยและประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำวิจัยในครั้งนี้ให้  
บุคลากรกลุ่มเป้าหมายได้รับทราบ

๔. ดำเนินการมอบแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้เวลา ๓-๑๐ วัน แล้วจะเก็บรวบรวม

๕. เมื่อได้แบบสอบถามแล้ว ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนตามที่กำหนดหรือไม่กรณีข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ครบถ้วนก็จะขอเก็บเพิ่มเติม

๖. บันทึกข้อมูลเพื่อจัดเก็บให้เป็นข้อมูลที่สมบูรณ์

#### ข. เชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ( In-depth) ซึ่งบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกและบันทึกเทป ซึ่งมีผู้วิจัยได้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอนดังนี้

๑. การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัยเอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม

๒. การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ และขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการหลักสูตร พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

๓. ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ รองผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครจำนวน ๖ คน

### ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

**สถิติพรรณนา ( Descriptive Statistics)** สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนา ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม ของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

**สถิติอนุมาน ( Inferential Statistics)** ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรมของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที ( t-test) ในกรณีตัว

แปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ ( F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญที่น้อยที่สุด (Least Significant Different : LSD.)

### เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ย ดังนี้

เกณฑ์ที่ใช้แปลผลข้อคำถามที่ได้จากการประเมินผลมีดังนี้

| ช่วงค่าเฉลี่ย                | การแปลความหมาย                 |
|------------------------------|--------------------------------|
| ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ แปลว่า | มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด  |
| ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ แปลว่า | มีความคิดเห็นในระดับมาก        |
| ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ แปลว่า | มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง    |
| ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ แปลว่า | มีความคิดเห็นในระดับน้อย       |
| ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ แปลว่า | มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด |

**๓.๕.๒** การวิเคราะห์ข้อมูลคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage)

**๓.๕.๓** การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) และจากแบบสอบถามปลายเปิด ( Open-ended Questionnaire) เกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามหลักสารานุกรมของบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานครวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Techniques)